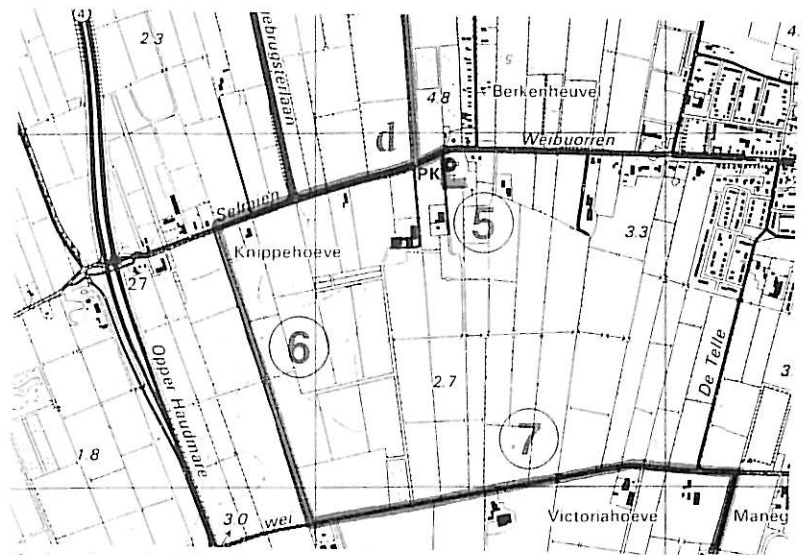


5. De Nederlands Hervormde kerk

Het gebied rond de kerk kan beschouwd worden als het mooiste deel van Ureterp. Klokkestoel, boerderijen, pastorie en theehuis vormen samen een prachtig geheel met de bakstenen kerk en de zadeldaktoeren. De Nederlands Hervormde kerk is gelegen op het hoogste deel van de dekzandrug waar ook het dorp op ligt. Het jaartal 1715 op het paard boven op de toren geeft ongetwijfeld niet het bouwjaar aan van de kerk maar van een ingrijpende verbouwing. Men neemt aan dat de kerk van kloostermoppen gebouwd werd omstreeks 1270. Hij was oorspronkelijk Katholiek en gewijd aan St Petrus. Rond 1580 werd in Friesland de Katholieke eredienst verboden en werd de bevolking dus Protestant. In 1572 werd het gebouw grotendeels verwoest, vermoedelijk door de soldaten van graaf Joost van Schou-



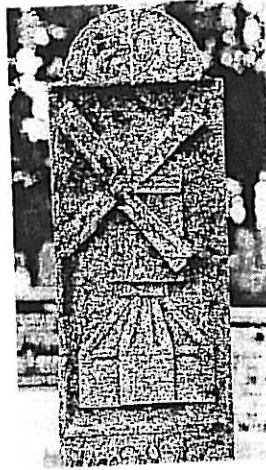
d. Aan het eind bij de volgende houten bandwijzer kunt u links gaan kijken bij het theebuis, de kerk en de klokkestoel op het kerkhof. Daarna gaat u hier RA over het fietspad en na boerderij "De Knippehoeve" LA de zandweg de Knippereed in. Op de T splitsing aan het eind gaat u door het klapbekje LA de Bûtewei in.

wen die plunderend door Friesland trokken. Er is sindsdien binnen en buiten veel aan verbouwd en veranderd. Van de zuidmuur is nog het meeste overgebleven. Rond 1600 zijn er galmgaten in de toren aangebracht en kwamen er twee klokken in te hangen, resp. van 800 en 650 kg. In 1766 werd de klokkestoel er bij geplaatst, omdat de toren in zeer slechte staat was en het gewicht en de trillingen van de klokken niet meer kon dragen.

De kerk is een bezoek waard, maar buiten de diensten slechts zelden te bezichtigen. De toren is eigendom van de gemeente. Er voert geen trap naar boven. De toren is niet gefundeerd, maar de muur was onderaan oorspronkelijk 1.60 m dik. De ruimte eronder, bestaande uit kloostermoppen, was vroeger de gevangenis van Ureterp, zoals binnen nog te zien valt aan de zware deur met tralies en grendels. Momenteel doet deze ruimte dienst als verkleedhokje voor de predikant. De kerk zelf met blauw houten plafond is zeer licht door de grote glazen ramen die er bij verschillende verbouwingen in zijn aangebracht. De eikenhouten preekstoel met fraai houtsnijwerk stamt uit de zeventiende eeuw. Aan de wand bevinden zich geschilderde borden met de namen van de predikanten. Verder zijn er geen versieringen aanwezig. Het grootste deel van de vloer is van hout. In het betegelde koor aan het eind bevinden zich nog drie grafzerken, waarvan twee leesbaar. Een ervan, uit 1714, is van "Hendrik Heeres, geweest brouwer tot Oerterp". Dit is zonder twijfel de vader van Heere Hendriks die in 1740 de gevelsteen in de

Weihuorren liet maken. De andere vermeldt dat Oene Teekes hier in 1769 werd begraven. Hij was kuiper en maakte dus vaten en tonnen van houten duigen met ijzeren hoepels erom voor ondermeer boter, zoals ook aan de ton en de hamer op de zerk valt af te leiden. In de kerk bevindt zich een eenvoudig orgel uit 1904.

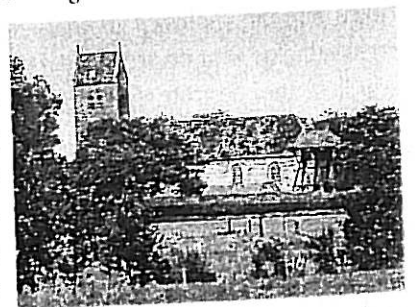
Het loont de moeite even het kerkhof te bezoeken. Allereerst valt daar de klokkestoel in het oog met twee klokken. Deze werd voor het laatst geres- taureerd in 1982 na een grote actie hiervoor onder de bevolking. Er is nu een automatische luidinstallatie die elke dag om acht uur, om twaalf uur en om zes uur in werking treedt. Bovendien worden de klokken met de hand geluid bij een begrafenis. De oorspronkelijke exemplaren (één uit 1766, één uit 1932) werden in de oorlog gevorderd en



Grafzerk aan de zuidmuur van de kerk met standerdmolen.

in 1948 vervangen door nieuwe. Aan de achterzijde van de kerk, een paar meter vanaf de kerkmuur, staat een zeer opvallende lange smalle grafzerk met daarop de afbeelding van een standerdmolen: een vierkante houten kast met wieken die draaibaar is op een standaard. Blijkens het opschrift zijn hier maar liefst drie generaties molenaars onder begraven. Ze waren werkzaam op de molen op de hoek van Mounleane en Bûtewei. In Friesland is dit molentype nu niet meer te vinden. De laatste standerdmolen waaide om bij Rottevalle in 1921. Aan de straatkant op het kerkhof, juist rechts naast het klinkerpaadje naar de kerk ligt het graf van Jan de Roos. Hij was jarenlang in de stad Groningen als straat-

zanger actief. Het huis met rieten kap tegenover de kerk is in 1929 gebouwd als "Theehuis met speeltuin" en kwam later in bezit van de Nederlands Hervormde kerk waarbij de speeltuin verdween. Het theehuis wordt nu als vergaderlokaal en als koffieruimte bij de uitvaarten gebruikt. De koster, tevens hoofdonderwijzer, woonde vroeger naast de kerk, waar nu het huis met rieten dak staat. De latere pastorie tegenover de kerk stamt uit de negentiende eeuw en is niet meer als zodanig in gebruik. Naast de kerk voert een mooie eikenlaan naar de boerderij van Boonstra. Deze is blijkens de gevelsteen eigendom van de van Teyens Fundatie. In de eiken bevindt zich een roekenkolonie van ruim 50 nesten.



Gezicht op kerk en dubbele klokkestoel van Ureterp vanuit het zuidoosten.